

Реферат на тему: "Поєма Івана Франка "Мойсей""

Іван Франко

Поєма Івана Франка "Мойсей"

Поєма "Мойсей" — вершинний твір Івана Франка, окраса і гордість вітчизняної літератури. Це глибокий філософський твір про майбутнє українського народу, про взаємини вождя і народу в процесі наполегливого шукання "обітованої землі", про майбутні сили мас, здатних висунути із свого середовища в процесі революційного руху проводирів, що приведуть до перемоги.

Поєма писалася одним подихом, на великому творчому піднесенні. Цьому значною мірою сприяли тогочасні революційні події, що живо-творною силою наснажували думку поета. Покладена в основу твору біблійна тема, по-своєму переосмислена Франком, набуває актуального значення: у старі релігійні образи і картини Франко вклав новий революційний зміст, глибоку філософську думку.

В передмові до твору І. Франко писав, що основною темою поеми він зробив смерть Мойсея, як пророка, не визнаного своїм народом. Конфлікт Мойсея з народом коріниться не в егоїстичних прагненнях його як вождя і пророка. Мойсей — втілення безмежної доброти і відданості своєму народові:

О Ізраїлю! Якби ти знав,
Чого в серці тім повно!
Якби знав, як люблю тебе,
Як люблю невимовно!

Але втомлений, фізично і духовно, народ стає жертвою провокації Мойсеевих ворогів — Датана і Авірона, — зневірюється в доцільності походу, перетворюється на юрбу "номадів лінивих". Це призводить до сутички Мойсея з народом, а далі й до цілковитого розриву з ним. У конфлікті з народом — трагедія Мойсея як пророка. Демон зневіри Азazelь отрує його душу сумнівами, вириває з неї розпачливий крик: "Одурих нас Єгова!" За зневіру цю Мойсей був покараний: він помер на порозі землі своїх предків, побачив її, але не вступив на неї.

Та безмежна відданість своєму народові не пропадає марно. Смерть самотнього вигнанця — Мойсея — піднімає народ до нового походу на чолі з "князем конюхів" — Єгошуа — і продовження свого нелегкого шляху, бо щасливе майбутнє було вже близько. Ніщо не в силі спинити переможний рух народу, бо народ є творцем історії, йому чужий всякий застій, тупцювання на місці. Цю філософську думку І. Франко розвиває у всій поемі. Саме тому він робить народ головним героєм свого твору.

Таким чином, поет показав, що вождь народу не може мати жодних хитань і сумнівів у справедливості обраного ним шляху. Зневіра в сили народу, навіть миттєва зневіра — злочин, який заслуговує на покарання.

Мойсей відданий своєму народові, беззавітно любить і бореться за його визволення, але на хвилину він схибив у своїй вірі. За це зазнав жорстоко го покарання. Вождь повинен бути цільною людиною, бути завжди зі своїм народом, вірити в його сили.

Поема "Мойсей" стала улюбленим твором революційної молоді як на Україні, так і в Росії.

Навіть в часи повної зневіри, коли здавалося, що ніякого просвіту в житті уже не буде, Франко знову й знову ставав до боротьби. Силу йому повертало все те ж почуття любові до людини і високої відповідальності перед трудящими, суспільна праця на їх користь.

Поетична творчість І.Франка — видатне явище в українській літературі. Воно вражає обширом та глибиною зображення життя й душі народу.

Франко любив свій народ, вболівав за долю України, вірив у світле майбутнє українського народу, який боровся за самостійну державність. Все життя письменника — боротьба за єдність держави, за свій народ.

І саме в поемі "Мойсей", яка є вершиною в літературній спадщині Каменяра, поет осмислює історичну долю, українського народу, трагічні шляхи його життя, відображає його прагнення до національної самостійності, до волі.

"Мойсей" — то залишений у спадщину "духовний заповіт" митця своєму народові. Це твір про українців і про Україну.

Поет розповідає нащадкам про історичну долю предків:

Народе мій, замучений, розбитий,

Мов паролітик той на роздорозжжю,

Людським презирством, ніби струпом вкритий!

Твоїм будущим душу я тривожу...

Франко усвідомлює, що не може довіку бути в рабстві народ. Він дивується, що народ не вірить у свої сили, по-рабськи підкоряється, не має сили духу. Запитує митець: "Невже дух рабства і внутрішня пустота залишаться назавжди?"

Поет стверджує віру у силу народу. Переконавання його в тому,

що народ не зупиниться не перед якою силою на шляху до боротьби, до революції.

Зневіряється люд у словах і діяннях пророка: "Набрехали пророки! У пустині нам жить і вмирать! Чого ще ждять? І доки?" Лише після смерті Мойсея люди зрозуміли істинність його дій. З народу легковірого й некерованого він стає народом-силою, яка легко змітає зі свого шляху всі перешкоди.

Щоб продовжити шлях до свободи, народ обирає собі нового вождя з народу і в невдовзі досягає обіцяної пророком землі.

Ми вже бачимо народ єдиний у своїх прагненнях до свободи рідного краю, яку заповіли їм предки, народ-переможець. Ніщо не може спинити революційного руху народу-велетня, бо він є творцем історії. Історія не стоїть на місці, тому народ не має права на спокій, бездіяльність.

Франко вірить в історичну перспективу українського народу:

Та прийде час і ти огнистим видом

Засяєш у народі вольнім колі,
Труснеш Кавказ, впережешся Бескидом,
Покотиш Чорним морем гомін волі
І глянеш як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі.

Поемою "Мойсей" Іван Франко будив національну самосвідомість, піднімав з рабства народ, надихав його на боротьбу і віру.

Нам заповів Каменяр збудувати Українську державу, що "буде рівною в Європі, і в світі буде мати своє місце". Так бережімо ж дух національного відродження!

"Наша Леся" — говоримо просто і звично, ніби про найдорожчу, найближчу і рідну людину. Образ Лесі Українки входить у життя з першими піснями й віршами, першими друкованими рядками, полонить серце своєю великою любов'ю до народу, мужністю і величчю, своєю незламною силою. Ось уже понад сто років живемо з її натхненною поезією.

Леся — ніжна, тендітна, невиліковно хвора, але мужня, сильна духом. Вона в найтяжчих випробах долі не дала розчавити себе. Вона піднеслася над своїм часом, над своєю похмурою епохою, над своїм болем. Міцне духовне здоров'я, яке кипіло у її поезіях мужністю, нескореністю, любов'ю, допомогло їй в цьому. Саме ці мотиви звучать у багатьох ліричних творах поетеси:

Ні, я хочу крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Жити хочу! Геть думи сумні!

Свої симпатії вона віддає тим, хто не корився долі, співала хвалу натурам одержимим. Під час читання її творів в уяві постає титан, який співає про долю рідного народу, бачиш мужніх і сильних духом українців, що борються і закликають до боротьби, до помсти.

Не поет, хто забуває
Про страшні народні рани...

.....

І тепер нащадки графські
Тюрми міцнії будують,
А поетові нащадки
Слово гострее гартують.

Леся любить рідну землю, свою Волинь, свою Україну. І її поезії сповнені любові до рідного краю. Вона, подібно своєму Прометееві, любить людей, має бунтівний дух і нездоланну мужність.

Прометей — втілення найславніших героїв усіх народів і віків:

О, не один нащадок Прометея
Блискучу іскру з неба здобував.

Прометеїзм властивий всій творчості Лесі Українки. Адже і її називають дочкою

Прометея. Вона протягом усього свого життя оспівує людину-борця, звитяжця, яка здатна на самопожертву в ім'я високої мети.

Оспівує поетеса в своїх віршах свій народ, його стійких і мужніх синів, що не шкодували свого життя за рідний край. Вона приходить до висновку, що сильною людина стає, коли збагне свій обов'язок:

... сором мовчки гинути й страдати,
Як маєм у руках хоч заржавілий меч.

Поетеса вірить у нащадків Прометея. Вона впевнена, що саме вони запалять вогонь волі. Незламність духу Лесиного і віра у безсмертя поетового слова звучать у вірші "Хто вам сказав, що слабка...":

Хто вам сказав, що я слабка,
що я корюся долі?
Хіба тремтить моя рука
чи пісня й думка кволі?

Другої такої, як Леся, не було, не має і не буде на світі. Леся — неповторна. Вона справжня дочка мужнього і сильного народу — українського. Вона безсмертна, як безсмертний і наш народ. Вогонь від Прометея, відданий нею народові — то надія, сподівання на визволення, на волю.

Відроджується держава Україна, а разом з нею і її народ.

Вона, наче Мавка, прокинулась від зимового сну і каже світові устами дочки Прометея:

Ні! Я жива! Я буду вічно жити!

Як "Мойсей" Мікеланджело — один з найвидатніших творів світового мистецтва, так і однойменна поема І. Франка — унікальне явище не лише в українській, а й світовій літературі.

Написаний у період піднесення революційного руху в Росії й в Україні "Мойсей" став визначною віхою у творчості Каменяра, розкрив нові грані його поетичного генія, з великою силою засвідчив глибоку віру Франка у невичерпні сили народу, і світле майбутнє своєї вітчизни.

Франко прагнув не лише висловити свої погляди на минуле рідного народу "замученого, розбитого", а спрямувати його на активні дії, на здобуття людських прав. Ця думка є основною філософською сентенцією твору. Вона знайшла ідейно-художнє втілення у прозі.

Поема "Мойсей" порушувала важливі проблеми, якими жило українське громадянство в часи революційного піднесення: зростання свідомості трудящих мас та їх історична роль, віддане служіння народові, суспільна роль слова; мобілізуюче значення смерті героя; поступ народу. Твір пробуджував у народі моральні сили, політичну свідомість, революційний дух.

Тему та ідею ясно визначає пролог. Поет висловлює глибокий жаль з приводу того, що українському народові, роз'єднаному Австро-Угорською монархією і царською Росією — суджено було нести безмірні страждання, а також тверде переконання, що

всі жертви, злигодні й муки не пройдуть марно. На думку І. Франка, визволення українського народу і возз'єднання його в єдиній вільній державі може відбутися разом із визволенням інших народів.

Обравши за основу біблійну легенду і, відповідно до свого задуму, змінивши її, І. Франко намалював в образі Мойсея вождя, що самовіддано служить народові, любить свій народ і присвячує себе боротьбі за його майбутнє. На шляху до високої мети перешкоджають йому дрібні люді, що вважають за мету не великий ідеал, а мізерну особисту користь, намагаючись демагогічно схилити до цього маси:

Серед них Авірон і Датан

Верховодять сьогодні.

На пророцькі слова, — їх одвіт:

"Наші кози голодні!"

Датан і Авірон розвінчуються поетом як "лихі демони громади", що прагнуть відвернути її із обраного шляху, яким веде Мойсей. В образах Датана і Авірона поет викриває зрадників революційного руху, реформістів і угодівців. Словами Мойсея він картає антинародну суть їхніх демагогічних заяв, спрямованих в дні бунту на захист спокою як "найблаженнішого стану". В своїй поемі Франко застерігає народ перед "ошуканцями й дурнями", розкриває трагедію Мойсея, який перестає бути справжнім вождем з того часу, коли піддається сумнівам щодо правильності обраного шляху та остаточної перемоги. З глибокою симпатією передає письменник беззавітну любов Мойсея до свого народу і віру в те, що народ прийде до сподіваного щастя.

Зневіра й хитання, роздуми і відчай Мойсея напередодні нового життя не можуть втримати його осторонь переможного руху, якого нікому не спинити, бо народ є творцем історії. Саме тому народ і виступає головним героєм твору. Хоч Мойсей і залишив табір, народ обирає з свого трудового середовища нового вождя Єгошуа, "князя конюхів", здатного підвести маси для переможного бою. Могутнім акордом народної революції завершує поему І. Франко:

А Єгошуа зично кричить:

"До походу! До зброї!"

Як бачимо, поему "Мойсей" проймають національні і вселюдські проблеми. Це твір-роздум про майбутнє українського народу, про взаємини вождя і мас у процесі боротьби за світле життя, про могутні сили народу, здатного висунути з свого середовища в процесі революційного руху поводитирів, які приведуть до остаточної перемоги.